

Témata

Věková kategorie

15+

Velikost skupiny

až 30 osob

Čas

60 Minut

22 Na obou březích řeky

Témata: kritické myšlení,
mediální gramotnost

Věková kategorie: 15+

Počet účastníků: až 30 osob

Doba trvání aktivity: 60 minut

Metody školení: skupinová práce, diskuse, reflexe

Cíle aktivity:

- vyhledat v médiích argumenty na podporu určitého tvrzení,
- použít argumenty, které jste našli, v debatě,
- identifikovat argumentační fauly,
- zkusit se vžít do situace někoho jiného, kdo má jiný názor,
- všimnout si argumentů ostatních a reagovat na ně,

Materiály:

- seznam témat pro účastníky, případně nejčastěji používané argumenty k tématům (připraví si lektor pro vlastní potřebu),
- leták – příručka vysvětlující základní pojmy pro jednotlivé skupiny (debata, argument, argumentace, digitální média / argumentační fauly, struktura argumentace),
- psací potřeby, počítač nebo tablet pro každou skupinu.

Klíčová slova: debata, argumentace, argumentační fauly, digitální média

Průběh aktivity:

1. Úvod do aktivity: V mnoha otázkách nepanuje názorová shoda. I ti nejvzdělanější odborníci mohou mít na věc jiný názor. Vyrůstali v jiném prostředí, byli a jsou obklopeni jinými lidmi, mají jinou povahu, znalosti, zájmy, priority, motivaci a cíle. V neposlední řadě přijímají různé informace z různých zdrojů, které opět individuálně zpracovávají. Je proto nutné nahlížet na problémy, které se týkají celé společnosti, z různých úhlů pohledu a snažit se vžít do situace ostatních.

2. Seznámíme účastníky s aktivitou, která je čeká: *Následující aktivita vám může nabídnout příležitost porozumět ostatním. Budete pracovat ve skupinách (dvojicích nebo trojicích). Dvojice skupin si vybere jedno z 10 témat, o němž bude diskutovat. Výměnu názorů na kontroverzní téma však ztěžuje skutečnost, že si nemůžete zvolit postoj „pro“ nebo „proti“, ale ten vám bude přidělen. Lektor vytvoří dvojice skupin (skupina A a skupina B), které budou mít stejné téma, aby se po přípravě mohly utkat v diskusi. Skupina A zaujme stanovisko „pro“ a skupina B stanovisko „proti“. Téma si buď zvolí lektor, nebo je ponecháno na samotných účastnících.*

3. Skupinám zadáme úkol: *V následujících 20 minutách se připravte na debatu výběrem argumentů pro své stanovisko. Nemělo by se však jednat o vaše důvody, proč podporujete dané stanovisko, ale o argumenty, které se nejčastěji objevují v digitálních médiích.* Je možné, že účastníci osobně zaujmou opačnou pozici, než jaká jim byla přidělena. V takovém případě bude formulace argumentů a jejich následná prezentace v diskusi obtížnější. Jedná se však o argumentační cvičení, které umožňuje pohled z druhé strany, a bude o to přínosnější. Po sepsání argumentů podporujících dané stanovisko proběhne diskuse (argumentační cvičení).

Před zahájením práce ve skupinách zkontrolujte, zda jsou účastníkům jasné základní pojmy *argument*, *argumentace*, *argumentační faul*, *digitální média*. Pokud ne, je třeba pojmy vysvětlit, nebo alespoň rozdělit do skupin *letáky* (oddíl 3.2 příručky (Ne)bezpečně v síti). Jedna nebo dvě skupiny (podle počtu vytvořených skupin) dostanou *leták* o struktuře argumentu a nejčastěji používaných argumentačních faulech (oddíl 3.2 průvodce (Ne)bezpečí v síti) a zadáme zvláštní úkol: *Během diskuse budete sledovat, jaké argumenty jsou používány a zda mezi nimi nedochází k argumentačním faulům. Při hledání argumentů ve skupinách se můžete seznámit s teorií a argumentačními fauly.*

4. Následnou diskusi lze vést několika způsoby:

Jeden na jednoho; ostatní sledují diskusi (lépe se realizuje v menší skupině): Skupiny si ze svého středu zvolí jednoho zástupce, který je bude zastupovat. Vybraní studenti vedou diskusi a předkládají argumenty na podporu „přiděleného“ názoru *pro*, nebo *proti*. Na výměnu názorů mají 5 minut.

Moderovaná diskuse jednotlivců nebo skupin: účastníci mají vyhrazený čas, během kterého mohou hovořit. Každá skupina (její člen) mluví nejprve dvě minuty, pak každý jednu minutu a nakonec 30 sekund. Debatu moderuje lektor.

Lektor podle potřeby vyvolává jednu nebo druhou stranu.

Doporučení pro řízení aktivity: Důležité je umění připustit argumenty druhé strany a schopnost dobře reagovat – ne vyhrát debatu! Zdůraznění této myšlenky je velmi důležité pro další postoj účastníků k diskusím, ať už soutěžním, nebo těm v každodenním životě. Debata je důležitá jako proces, v němž se formují a utvářejí názory diskutujících a naslouchajících, nikoli jako výsledek, v němž jedna strana zvítězí a druhá je poražena.

5. Na konci diskuse podají skupiny pověřené tímto úkolem *zpětnou vazbu*. Zhodnotí strukturu použitých argumentů, použité argumentační fauly. Mohou přidat další zajímavosti, kterých si během diskuse všimli (kdo dobře formuloval argumenty, kdo se zapojil, zda byly odpovědi věcné atd.). Pokud to bude vhodné, lektor také přidá zpětnou vazbu nebo doporučení, jak zlepšit argumentaci a diskusi.

Příklady témat k diskusi:

- Žákům by mělo být zakázáno používat ve školách mobilní telefony.
- Žáci by měli mít možnost vybrat si, co chtějí studovat, podle toho, co je baví.
- Globalizace je dobrá pro všechny.
- Kouření v barech by mělo být povoleno.
- Marihuana by měla být legalizována.
- Vegetariánství je nesmysl.
- Člověk nemá vliv na změnu klimatu.
- Jediný způsob, jak se bránit před uprchlíky, je uzavřít hranice.

